

Läkare förfinar sin teknik för att få igenom sjukintyg hos Försäkringskassan

Försäkringskassans skärpta granskning av sjukintyg har förändrat hur läkare skriver dem. Men förändringen motsvarade sannolikt inte vad Försäkringskassan hade hoppats på. Istället för anpassning till reglerna, förvandlas till exempel patientens uppgifter till "objektiva fynd".

I en kvalitativ intervjustudie som har publicerats i *Scandinavian Journal of Primary Health Care* utforskar jag de informella och osanktionerade "tekniker" allmänläkare använder sig av när de skriver sjukintyg. Även om läkaren är övertygad om att patienten bör vara sjukskriven, kan det ibland vara svårt att få igenom sjukintyg. En majoritet av de intervjuade läkarna använde sig av informella knep, i syfte att öka sannolikheten för ett godkänt sjukintyg. Totalt identifierades åtta tekniker: överdrift; kvasi-kvantifiering; utelämnande av information; depersonalisering av patientens uppgifter; justering av prognosen; bruk av nyckel- och modeord; inofficiell kommunikation med handläggare; samt framställning av överflödigt somatisk data.

Den gemensamma nämnaren för teknikerna är att de på ett eller annat sätt löser de svårigheter som uppstår när Försäkringskassan frågar efter objektiva mått. Läkarna upplevde exempelvis stora svårigheter att hitta tillfredsställande "objektiva fynd" på "organnivå" hos psykiatriska patienter. Svårigheten kan då lösas genom att patientens uppgifter depersonaliseras: frasen "patienten uppger att" faller bort i intyget, och uppgifter kan då presenteras som om läkaren gjort upptäckterna i undersökningsrummet. I vissa fall kan anamnesticke uppgifter förvandlas till rent kliniska fynd: patientens uppgifter om att hen

inte klarar av sin vardag förvandlas till "utslätad ansiktsmimik".

"Förstärka totalintycket"

De intervjuade läkarna betonade att bruket av teknikerna inte var samma sak som att fara med osanning. De uppfattade det snarare som att de tvingats fram av Försäkringskassans högre krav på så kallade "objektiva fynd", och att sjukintygets

utformning inte tillåter en redogörelse för det enskilda patientfallens komplexitet. I frånvaro av möjligheten att nansera bilden valde läkarna därför att "förstärka totalintycket", som en av läkarna formulerade det.

Försäkringskassans ansatser att på byråkratisk väg förändra läkares sjukskrivningsbeteende framstår mot bakgrund av denna studie som

kontraproduktiv: ju fler kontroller, desto mer förfinar läkarna de informella färdigheter och tekniker som krävs för att kringgå dem. ■

Referens:

Mani Shutzberg (2019) Unsanctioned techniques for having sickness certificates accepted: a qualitative exploration and description of the strategies used by Swedish general practitioners, *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, DOI: 10.1080/02813432.2019.1569426

Text:

Mani Shutzberg
Läkare & doktorand
i den Praktiska
kunskapens teori på
Södertörns högskola

”

Frasen "patienten uppger att" faller bort i intyget, och uppgifter kan då presenteras som om läkaren gjort upptäckterna i undersökningsrummet.